

Samskipnadsrådets høringssvar til NSO utkast til ny velferdspolitisk plattform

Samskipnadsrådet takker for muligheten til å gi høringssvar på Norsk studentorganisasjon (NSO) sitt førsteutkast til ny velferdspolitisk plattform. Samskipnadsrådet er positiv til store deler av politikken som foreslås i plattformen. Høringssvaret er innspill vi ber NSO diskutere for å styrke studentenes velferdstilbud og som vi håper kan bidra til ytterligere tydeliggjøring.

Studenthelse

Samskipnadsrådet støtter NSOs ambisjon om å styrke studentenes helse- og mener at en tydeligere politikk på ansvar, finansiering og samarbeid vil styrke plattformen betydelig.

Behov for tydeligere ansvar og finansiering av studenthelse

Samskipnadsrådet mener at NSOs utkast i større grad kan tydeliggjør ansvarsdelingen mellom stat, kommune, utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader, særlig når det kommer til finansieringen av studenthelse.

Studentsamskipnadene har etter forskrift om studentsamskipnader mulighet til å tilby helse- og mestringstjenester tilpasset studenter, men har ikke et lovpålagt "sørge-for"-ansvar slik kommuner og helseforetak har. Dette skillet er avgjørende for å unngå at offentlige myndigheter skyver ansvar over på samskipnadene, og for å sikre at studenter ikke faller mellom to stoler i de kommunale og statlige helsetjenestene.

Samskipnadsrådet mener at NSOs plattform bør være tydeligere på at:

- Studentsamskipnadenes helse- og mestringstjenester er en svært viktig del av studentenes tilbud og hverdag.
- Kommunene har ansvar for å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i kommunen, også studenter.
- Helseforetakene har ansvar for spesialisthelsetjenester til studenter på lik linje med øvrig befolkning.
- Studentsamskipnadenes helse- og mestringstjenester skal være et supplement, ikke en erstatning, for offentlige tjenester.

Denne tydeliggjøringen er særlig viktig fordi samskipnadene i mange studiebyer i dag finansierer store deler av sitt helsetilbud gjennom semesteravgift, til tross for at det offentlige har det overordnede ansvaret.

Styrking og videreutvikling av finansieringsordninger

Samskipnadsrådet mener NSOs plattform i større grad bør adressere finansiering av studenthelse som et eget og grunnleggende premiss for gode tjenester.

Samskipnadsrådet mener at NSOs plattform bør inkludere:

- Psykiske helsemidler fra Helsedirektoratet må opprettholdes og styrkes, og gjøres mer forutsigbare gjennom flerårige rammer.
- Studentsamskipnadene bør være søknadsberettighet i alle relevante tilskuddsordninger under Helsedirektoratet som kan bidra til å fremme god studenthelse.
- Tilskuddsordningen "Studenter - psykisk helse og rusmiddelbruk" må styrkes betydelig, som den eneste tilskuddsordningen under Helse- og omsorgsdepartementet som går direkte til studenthelse.
- Tilskudd til psykiske helsemidler fra helseforetakene til studentsamskipnadene må ha like rammer, slik at alle samskipnader løftes til et sammenlignbart nivå, uavhengig av geografiske forskjeller.
- Kommuner skal økonomisk støtte studentsamskipnadenes forebyggende tjenester. Kommuner som ikke kan levere tilstrekkelige helsetjenester til studenter, må bidra økonomisk til å støtte samskipnadenes supplerende tilbud. Kommunale tilskudd bør etableres minimum på samme nivå per capita som tilskudd fra helseforetakene.

Samskipnadsrådet mener at disse forslagene vil bidra til mer likeverdige helsetjenester for studenter på tvers av landet.

Forpliktende samarbeid og lokale avtaler

Samskipnadsrådet støtter NSOs ønske om bedre samordning om studenthelse, men mener begrepet "samkjøring" i plattformutkastet er uklart. Samskipnadsrådet mener det bør presiseres at det skal være forpliktende samarbeid regulert gjennom lokale avtaler. Slike avtaler er viktig for å sikre stabile rammer, tydelig ansvarsdeling og mulighet til å utvikle tjenester som er tilpasset lokale behov.

Samskipnadsrådet mener at NSOs velferdspolitiske plattform bør inkludere:

- Det skal etableres forpliktende lokale avtaler mellom vertskommuner og studentsamskipnader om studentenes helse- og mestringstjenester.
- Det skal etableres tilsvarende avtaler mellom utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader, inkludert gode og forutsigbare fri stasjonsmodeller.

Kunnskapsgrunnlag, SHoT og sammenheng med fullføring

Samskipnadsrådet mener det er positivt at NSO vektlegger kunnskapsbasert politikk, men savner en tydeligere forankring i eksisterende og etablerte kunnskapskilder. Samskipnadsrådet mener plattformen bør tydelig understreke betydningen av Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) og andre levekårsundersøkelser. I tillegg bør plattformen slå fast at slike undersøkelser må videreføres og finansieres som grunnlag for politikk- og tjenesteutvikling. Plattformen bør også løfte behovet for økt kunnskap og kompetanse om sammenhengen mellom studenthelse og fullføringsgrad.

NSO har tidligere i flere fora spilt inn behovet for en egen stortingsmelding om barn, unge og unge voksnes helse, hvor studenthelse inngår som en naturlig og nødvendig del. Samskipnadsrådet er positive til dette forslaget, og savner at plattformen ikke følger opp dette arbeidet.

Studentbolig

Bidrag til studentboligbygging

Samskipnadsrådet mener NSOs politikk og påvirkning har bidratt svært positivt til den rekordstore studentboligbyggingen vi har nå. Den foreslåtte politikken tror vi fortsatt vil bidra til dette. Videre er det svært positivt at variasjon i lokale forhold vektlegges i så stor grad i plattformen. Samtidig vil vi foreslå en tydeliggjøring av viktige grep stat og kommune kan gjøre.

Samskipnadsrådet mener NSOs velferdspolitiske plattform bør inkludere:

- Statsbygg og kommuner skal etterstrebe å tilgjengeliggjøre rimelige tomter til studentboligbygging. Kommunene bør i større grad også inngå festeavtaler med studentsamskipnadene.
- Kommunene skal ta i bruk studentboliger som eget arealformål i egen byplanlegging.
- Kommunene skal prioritere raske planprosesser i forbindelse med studentboligutbygging.
- Studentsamskipnader skal ha tilgang på Norgespris eller andre nasjonale strømvavtaler for studentboligene.
- Kostnadsrammen skal årlig justeres med SSBs byggekostnadsindeks fremfor forventet KPI.

Samskipnadsrådet er videre skeptiske til politikken om tomme studentboliger. NSO foreslår at en begrensning på når studentboliger kan selges med tomgang som begrunnelse. I dag ser vi store og raske endringer i utdanningsinstitusjonenes utdanningstilbud når det kommer til digitale og fysiske studenter. Dette påvirker studentboligporteføljen i svært stor grad, da er det viktig at studentsamskipnadene har anledning til å gjøre endringer i studentboligporteføljen uten at det må ha gått fem år med 50 prosent tomgang. Et slikt forslag vil ha svært negative økonomiske konsekvenser for studentsamskipnaden og påvirke det totale velferdstilbudet. Det er studentsamskipnaden, i samråd med lokalt studentdemokrati, som skal ha ansvar for å vurdere den totale boligporteføljen ut ifra lokale behov.

Det er viktig for studentsamskipnadene at tilskudd til studentboliger prioriteres til studentsamskipnadenes bygging av nye og rehabilitering av eldre studentboliger. Samskipnadsrådet anbefaler også å bruke begrepet rehabilitering fremfor renovering på linje 231.

Studentliv

Samskipnadsrådet mener NSO med fordel kan tydeliggjøre viktigheten av studentfrivillighete for studentenes velferd. Frivilligheten er en prioritering for studentsamskipnadene.

Studenter med barn

Samskipnadsrådet er positive til den foreslåtte politikken til NSO på studenter med barn og studentbarnehager, spesielt det tydelige standpunktet på unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt.

Videre viser Samskipnadsrådet til politikken om fleksibilitet i opptak til barnehager. Dette er krevende for flere studentsamskipnader fordi den kommunale opptellingen gjøres flere steder til faste datoer som ikke samstemmer med studiestart. Da må studentsamskipnader velge å ha flere ledige plasser ved opptelling, som er grunnlaget for det kommunale tilskuddet, for å kunne ha plasser til studentenes barn. Samskipnadsrådet ønsker at denne problemstillingen også blir løftet i arbeidet med utformingen av plattformen.

Studentsamskipnader

Tilbud og organisering

Studentsamskipnadene er en viktig del av studentenes velferdstilbud. Det er derfor viktig at NSO også har overordnet politikk på formålet med studentsamskipnadene, tilbud, styring og organisering. Samskipnadsrådet mener plattformens førsteutkast ikke har prioritert den lokale styringen fra studentdemokratiene i stor nok grad. Videre er det positivt at også NSO fremhever viktigheten av samarbeid, dette har vært en stor prioritering for studentsamskipnadene de siste årene.

Samskipnadsrådet ser samarbeid som viktig for å styrke studentvelferden.

Studentsamskipnadene har derfor satt i gang et omfattende samarbeidsprogram for å hente ut gevinster av samarbeid og for å tilpasse oss nye studentbehov. Vi mener at en løsning med flere studentsamskipnader med lokal forankring, kombinert med økt nasjonalt samarbeid, vil gi bedre resultater enn én samlet organisasjon. Blant annet fordi dagens modell i ivaretar lokal studentstyring og sikrer nærhet til studentene og godt samvirke med utdanningsinstitusjonene, som i henhold til Samskipnadsloven har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø.

Dersom NSO velger å vedta politikk med én studentsamskipnad er Samskipnadsrådet skeptiske til å gå i så stor detalj i organiseringen av hvordan dette skal se ut.

Uavhengig av én eller flere studentsamskipnader er det svært viktig for Samskipnadsrådet at NSO ikke går vekk fra prinsippet om at studentene valgte representanter skal utgjøre flertallet i studentsamskipnadenes styrer. Dette er politikk i gjeldende plattform og Samskipnadsrådet ønsker å se at dette videreføres. Studentstyringen er et viktig prinsipp for studentsamskipnadene.